

Protetika

Optimed
I. ortopedická klinika LF
MU v Brně

Z. Rozkydal

Výukový specialista: Doc. MUDr. Z. Rozkydal, Ph.D.

Garant kurzu|: doc. MUDr. Z. Rozkydal, Ph.D.

Konkrétní výuka: Ortopedie a rehabilitace VLOR7X1

Rozsah a typ výuky: cvičení 45 minut

Význam VJ: cílem je podat základní znalosti o výrobě protéz a o protézování, o ortotice, epitézách, výrobě ortopedické obuvi a adjuvance.

Anotace VJ:

VJ seznamuje s výrobou protéz horních i dolních končetin, o použití ortéz páteře, horních i dolních končetin, o epitézách, o ortopedické obuvi a o pomůckách pro nemocné s pohybovými potížemi.

Klíčová slova: Protetika, ortézy, epitézy,
ortopedická obuv, pomůcky pro chůzi

Seznam významných pojmů ve VJ:
Protézy, epitézy, ortézy

Learning outcomes:

Student má mít na konci kurzu základní teoretické znalosti o protézách končetin, o ortézách, epitézách a ortopedické obuvi

Doporučené studijní zdroje:

Ortopedie: Pavel Janíček, CSc. a kol.

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Brno, 2007.

ISBN 978-80-210-4429-6.

Ortopedie pro studenty lékařských a zdravotnických fakult:

Jiří Gallo a kol., Univerzita Palackého v Olomouc, 2011.

ISBN 978-80-244-2486-6.

Ortopedická protetika

Protetika - nauka o náhradě ztracených částí těla

Ortotika - nauka o náhradě ztracených funkcí těla

Epitetika - nauka o kosmetickém krytí části těla

Kalceotika - nauka o ortopedické obuvi

Adjuvatika - nauka o pomůckách pro obsluhu

Protetická náhrada

Nahrazuje chybějící část těla
a současně i ztracenou
pohybovou funkci

Stehenní protéza

Požadavky na protetickou náhradu

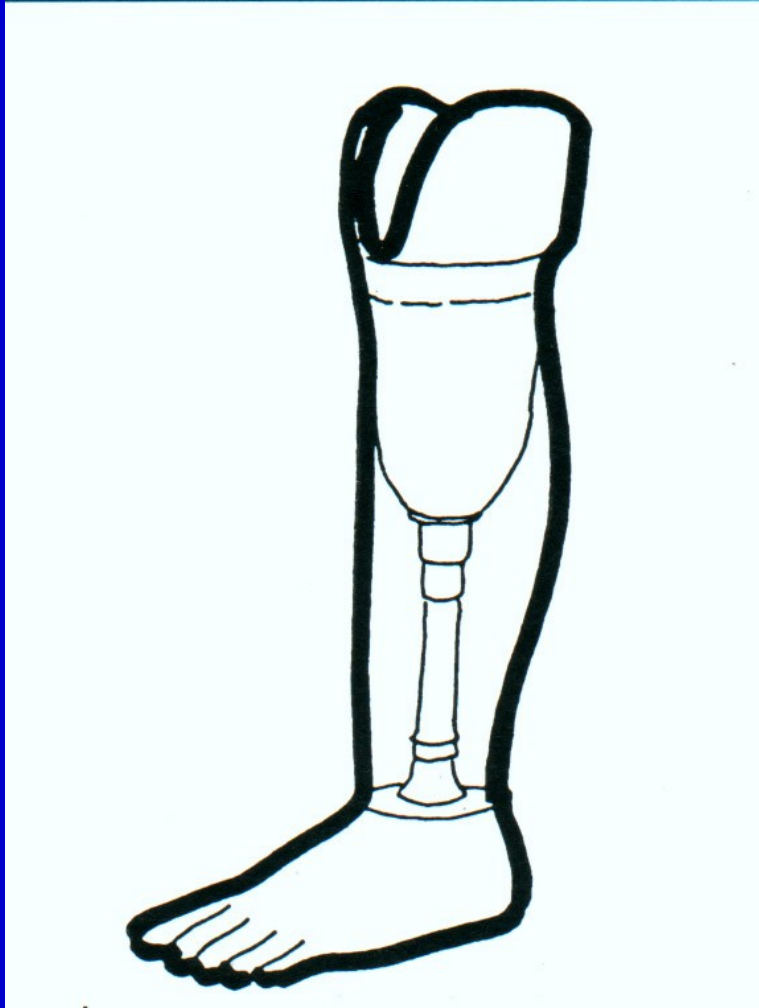
Funkce statická
Funkce dynamická
Snadno ovladatelná
Lehká
Trvanlivá
Estetická

Příprava pahýlu bandážováním

Protéza

Části protézy

Pahýlové lůžko

Modul, náhradní díl
(stehno, bérec, noha, kloub)

Pomocné díly
přidrží protézu na pahýlu
(bandáže, šle)

Pahýlové lůžko

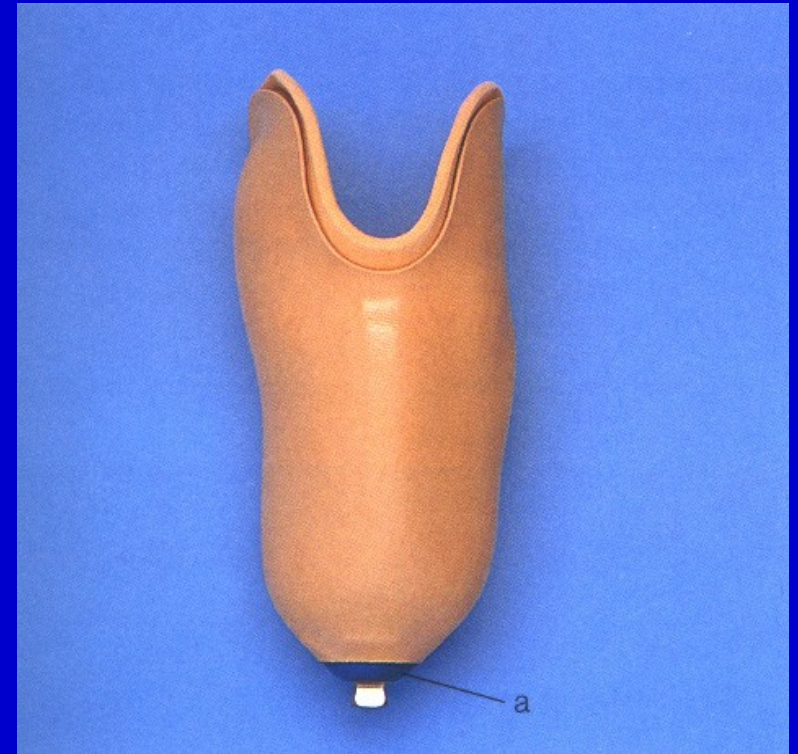
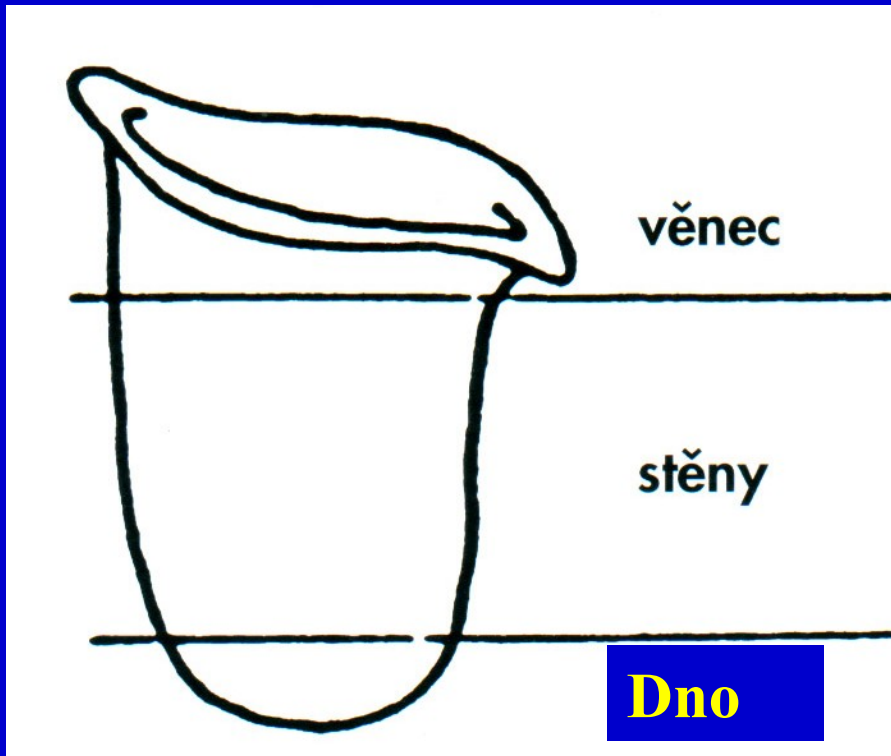
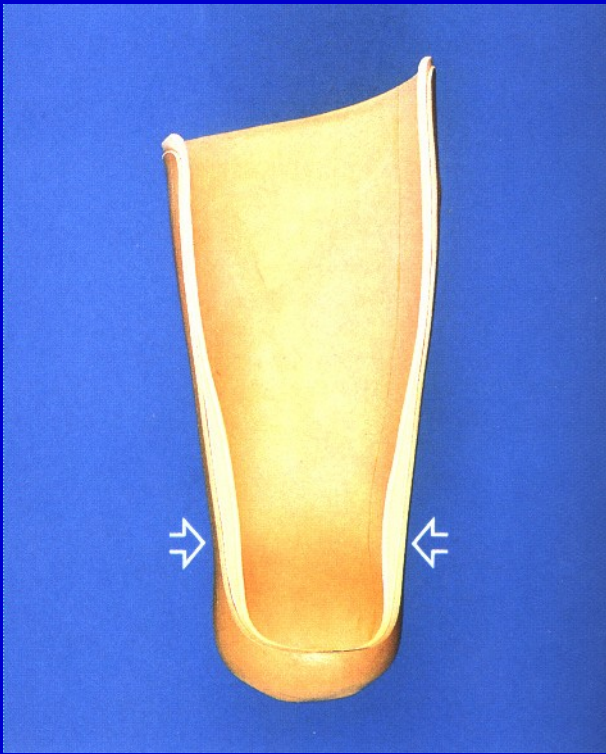

Schéma pahýlového lůžka

Pahýlové lůžko s adaptérem

Úpravy pahýlového lůžka

Měkké polštářování
vnitřní stěny pahýlového
lůžka v krajině kondylů
femuru

Měkké plastové lůžko
z termoplastu

Úpravy pahýlového lůžka

Cíl:

Nášlapný pahýl
s kvalitním kožním krytem
a dostatkem měkkých tkání,
pevně fixovaný v měkkém
pahýlovém lůžku.

Pahýlové punčošky
Silikonové návleky

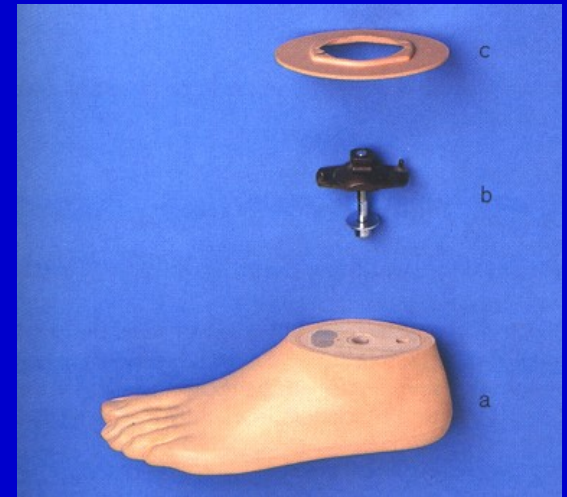
Bércová protéza

Materiály

Ocel, titan, dřevo,
kůže, plst', PVC, pryskyřice,
epoxyd, kaučuk, polyester,
termoplasty, silikon, karbon.

Dílce modulární protézy

Protézová noha
s adaptérem pro dynamické odvíjení

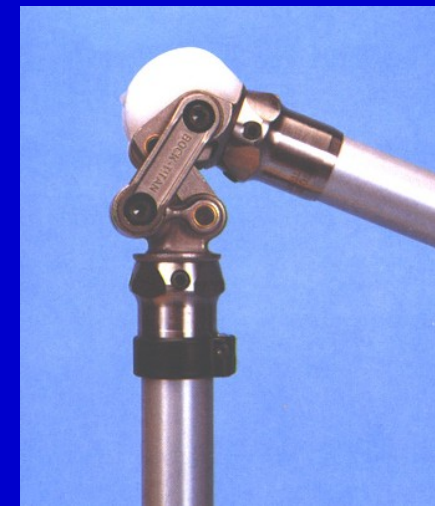
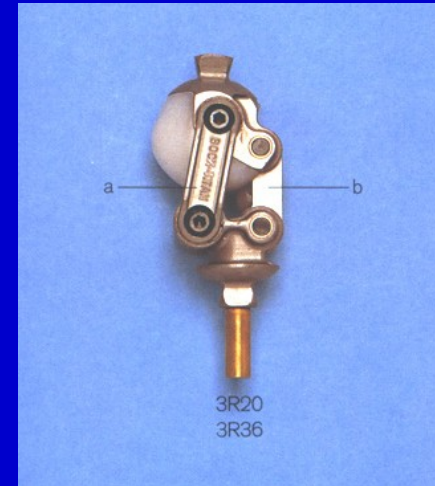
Klouby

Pérové

Hydraulické

Monocentrický
kolenní kloub

Polycentrický
kolenní kloub

Protézy

Sandálové (+ sériová obuv)

Štítové (+ ortopedická obuv)

Bércové

Stehenní

Po exartikulaci v koleni

Po exartikulaci v kyčli

Bércová modulární protéza

Protézy

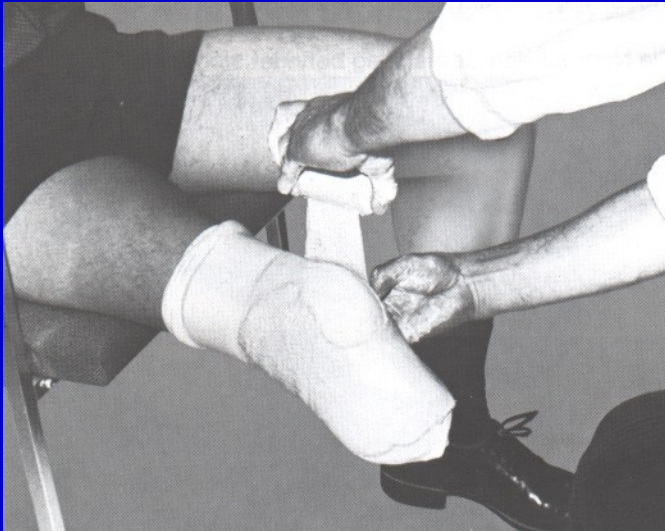
1. **Okamžité protézování**
2. **Prvovybavení** – časná protéza
formování pahýlu
správná propriocepce
3. **Standardní** – konečná protéza
po získání stabilního
tvaru pahýlu

Okamžité protézování

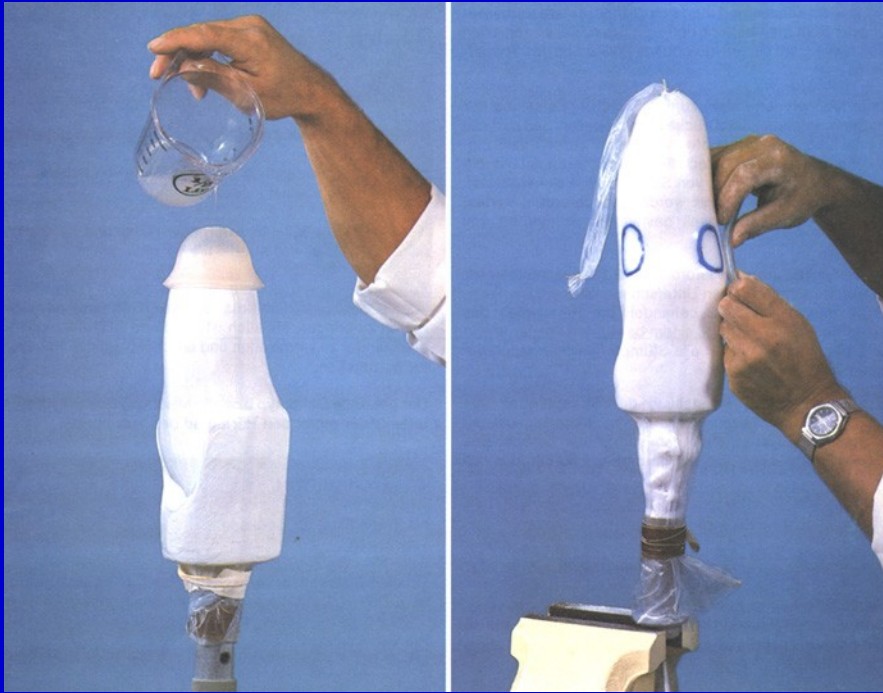
Výroba protézy

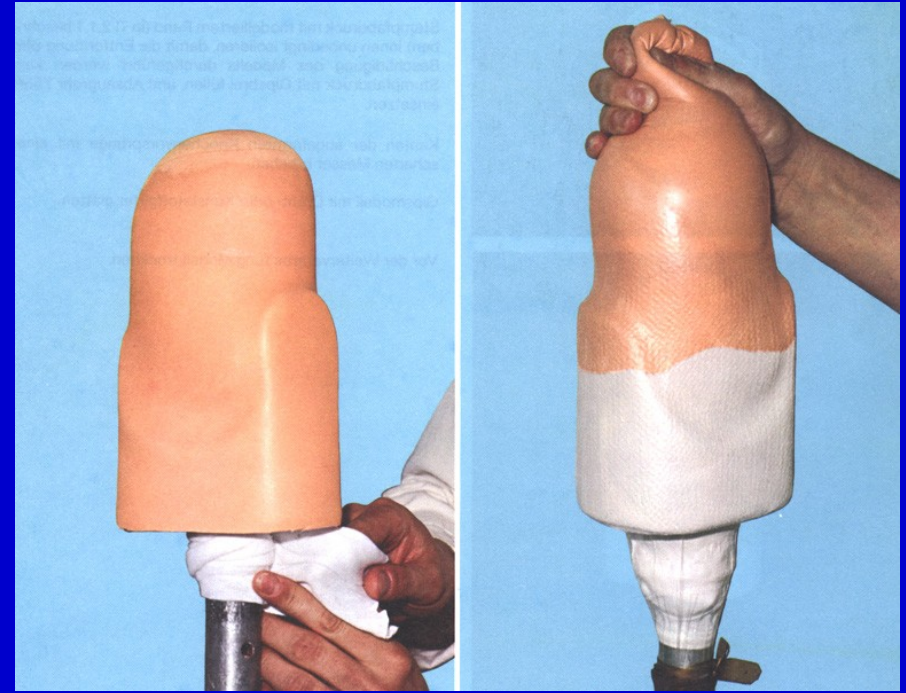
Sádrový negativ

Sádrový pozitiv

Výroba protézy

Zhotovení pahýlového lůžka
ze silikonového kaučuku

Zhotovení pahýlového lůžka
z termoplastu

Výroba protézy

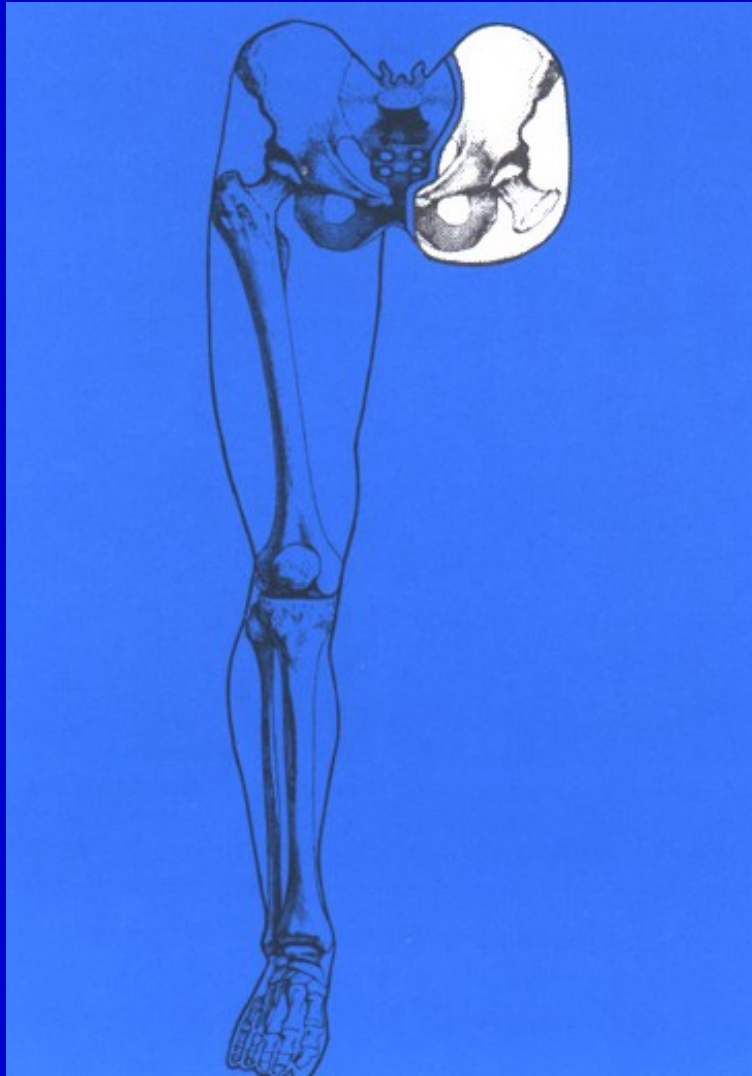

Sádrový negativ
po exartikulaci v kyčli

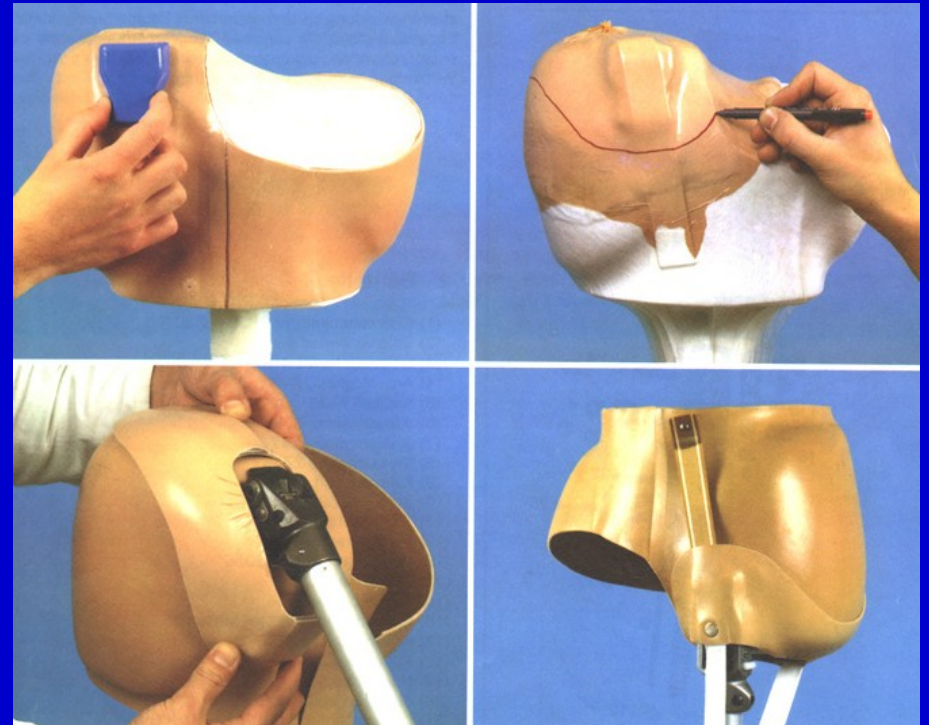
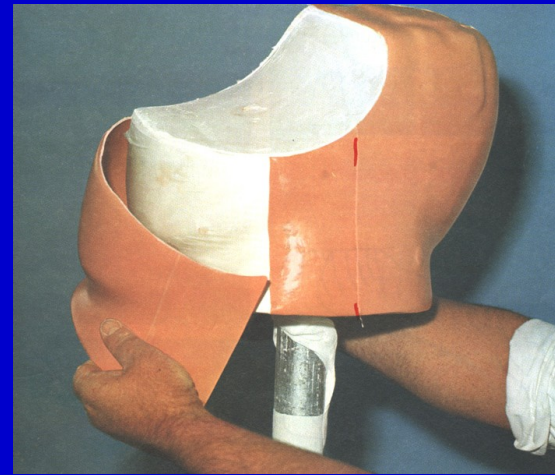

Sádrový pozitiv

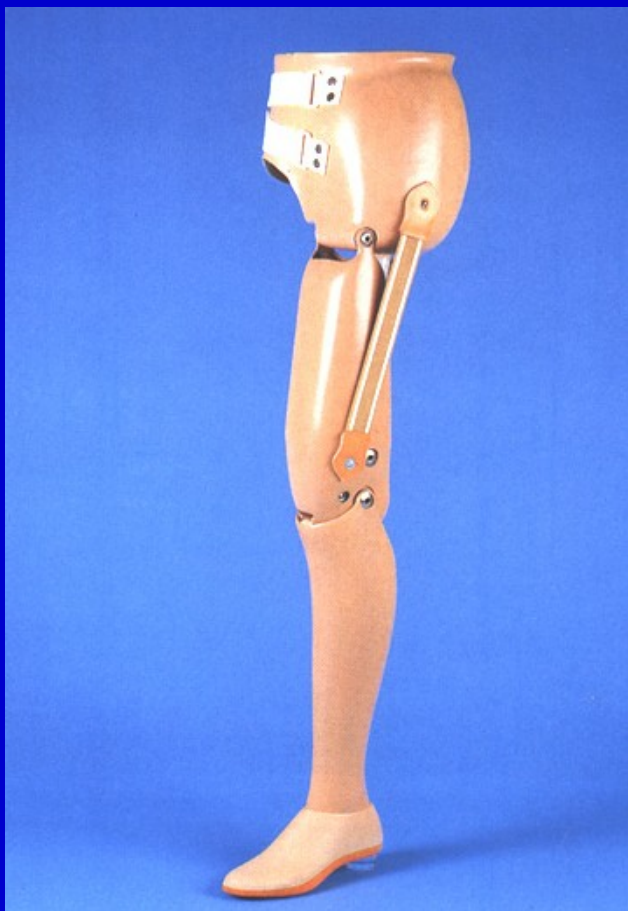
Výroba protézy

Exartikulace v kyčli

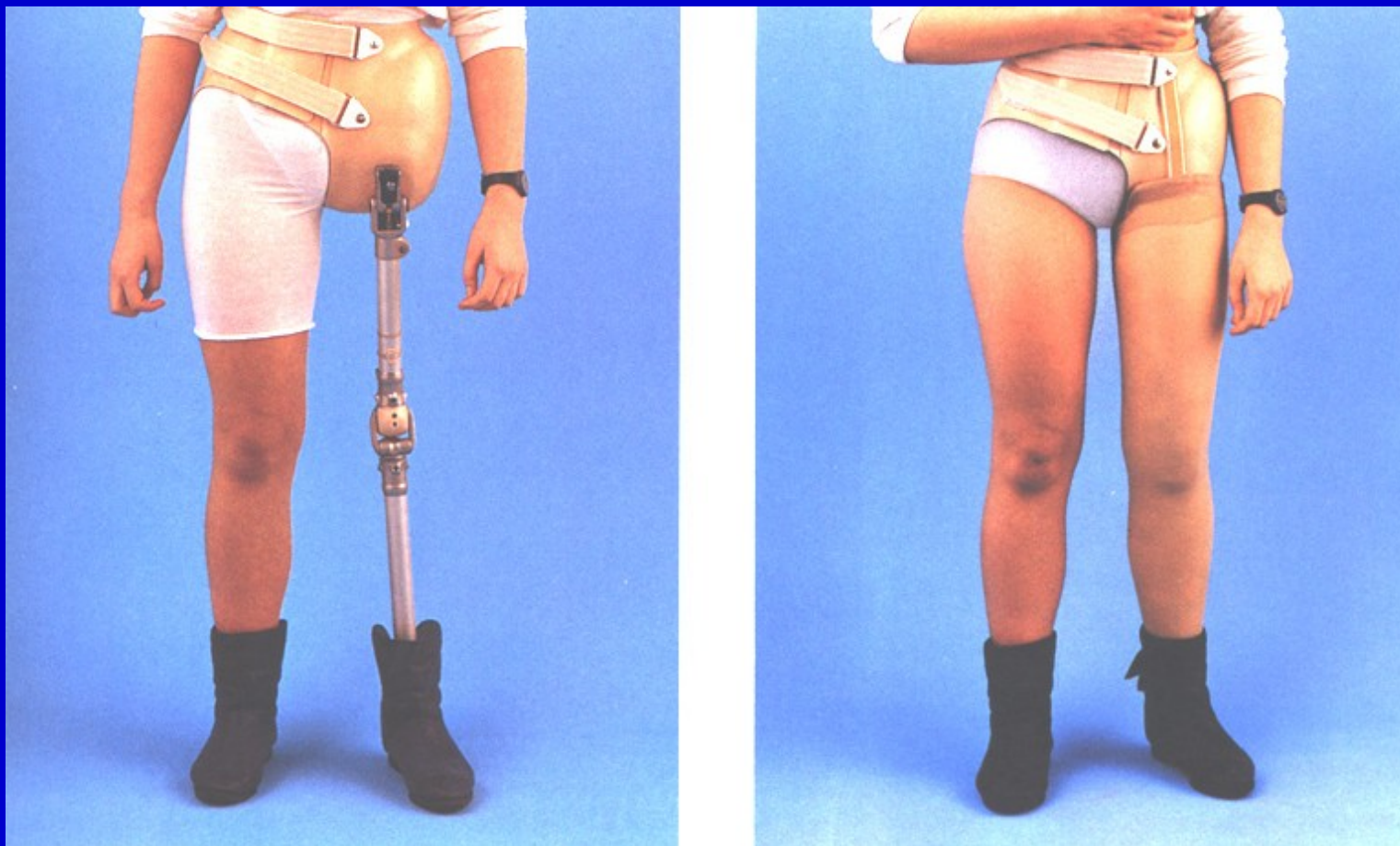
Zhotovení pánevního koše

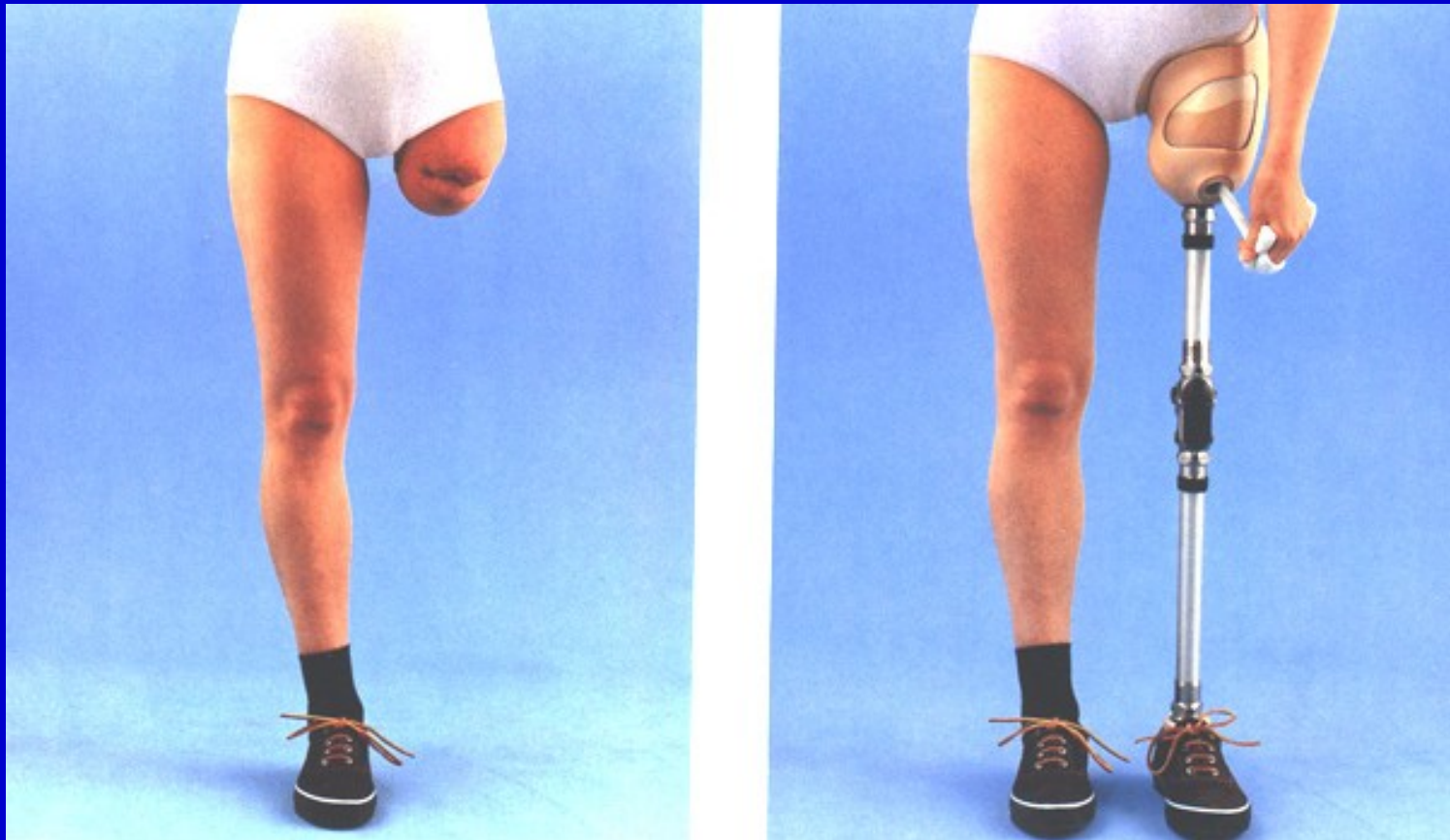
Protéza po exartikulaci
v kyčli.
Pevný pánevní koš

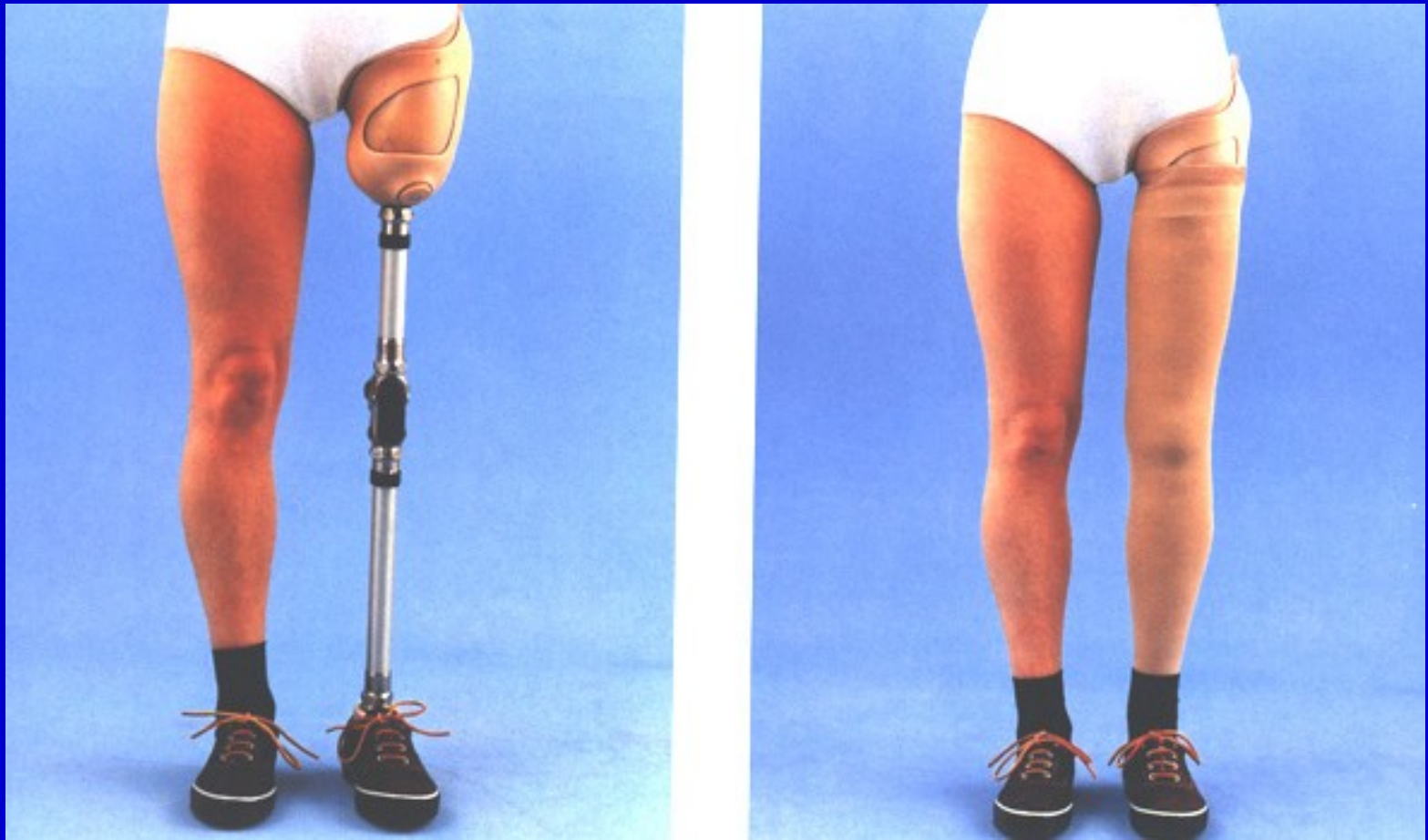
Protéza po exartikulaci v kyčli.
Flexibilní pánevní koš

Protéza po exartikulaci v kyčli.
Pevný pánevní koš

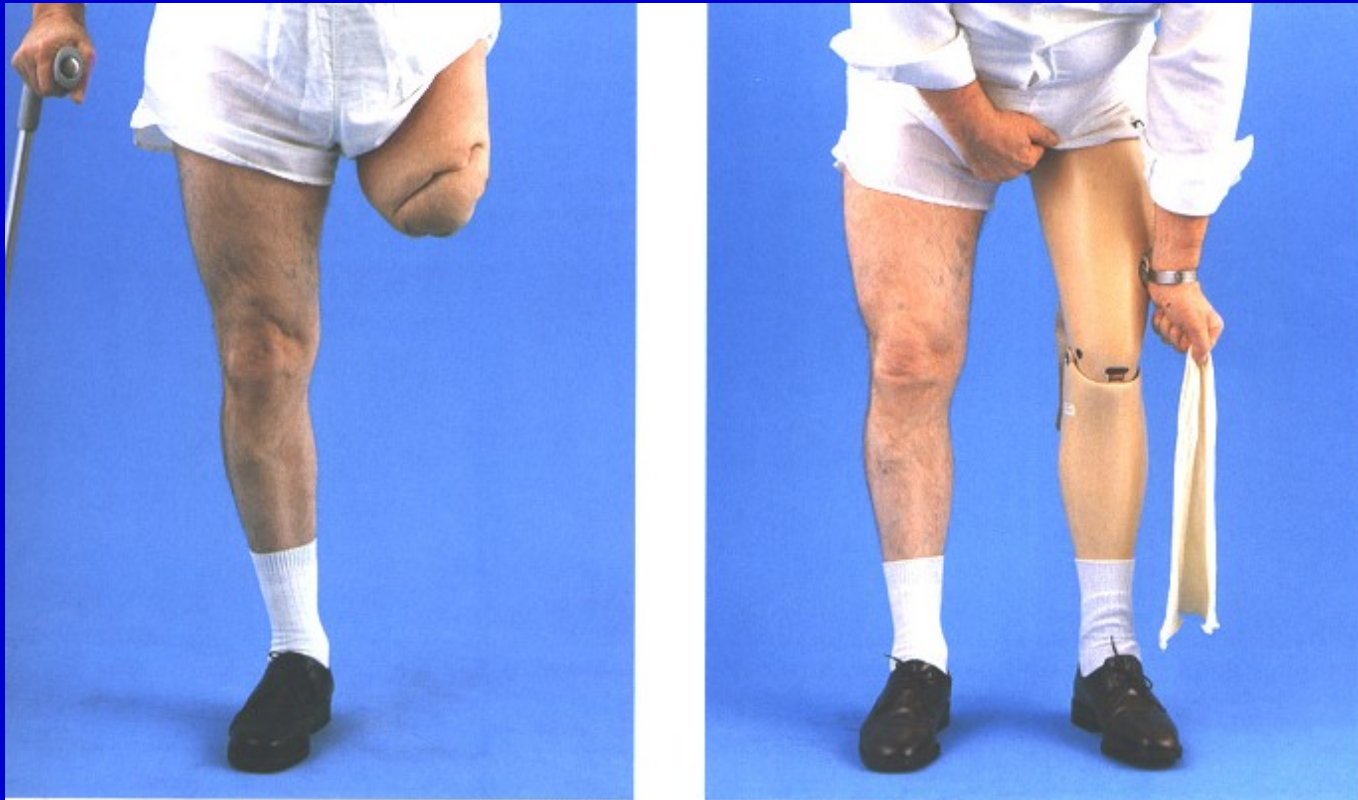

Stehenní modulární protéza.
Vtažení stehenního pahýlu
pomocí trikotu do pahýlového lůžka

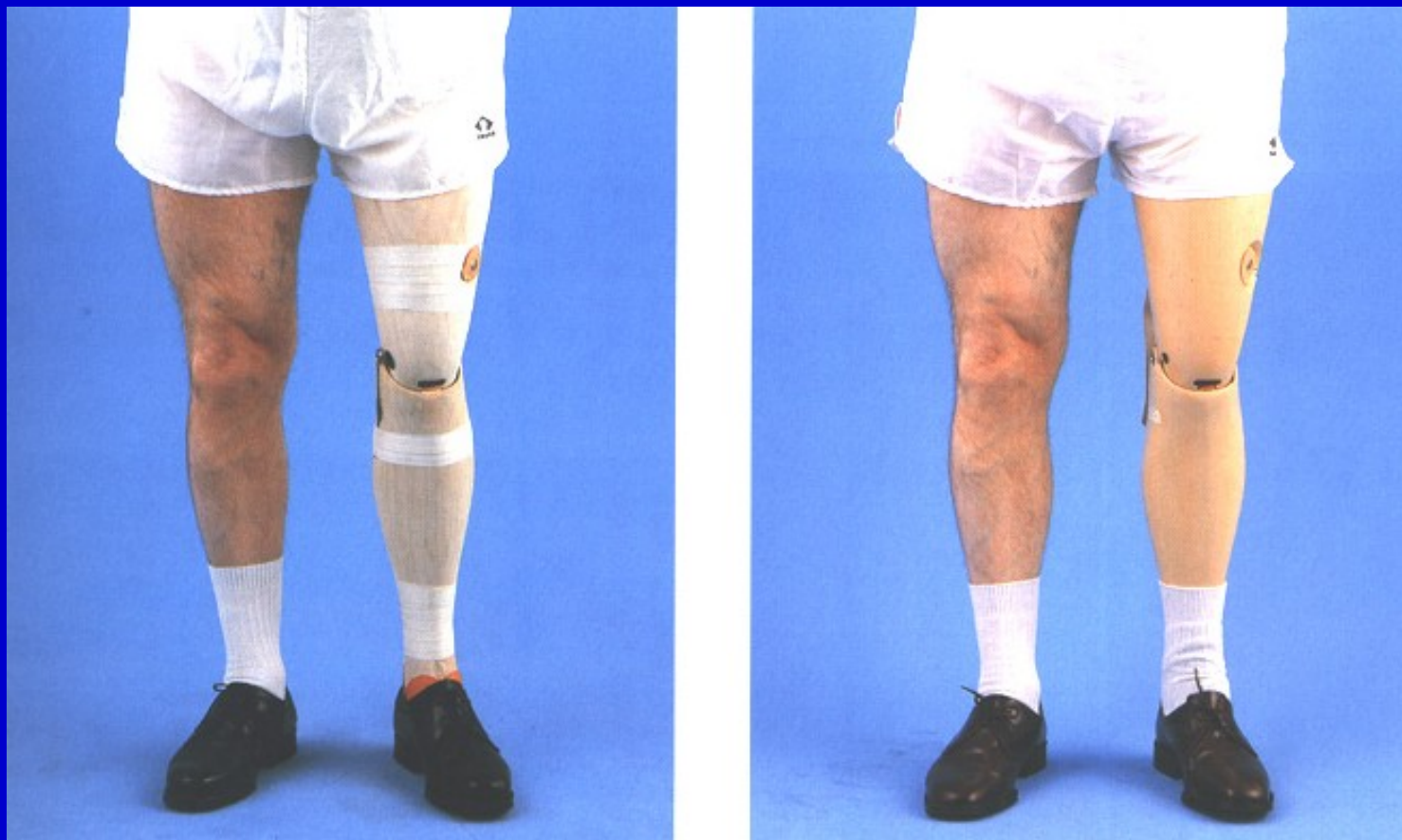

Stehenní modulární protéza

Vtažení stehenního pahýlu
pomocí trikotu do pahýlového lůžka

Protéza obalena laminátem
z tekuté pryskyřice

Protéza po exartikulaci v koleni

Bércová protéza z termoplastu

Protéza po amputaci dle Pirogova

Moderní stehenní protéza

Protéza nohy

Snadné odvíjení
Multiaxiální pohyb

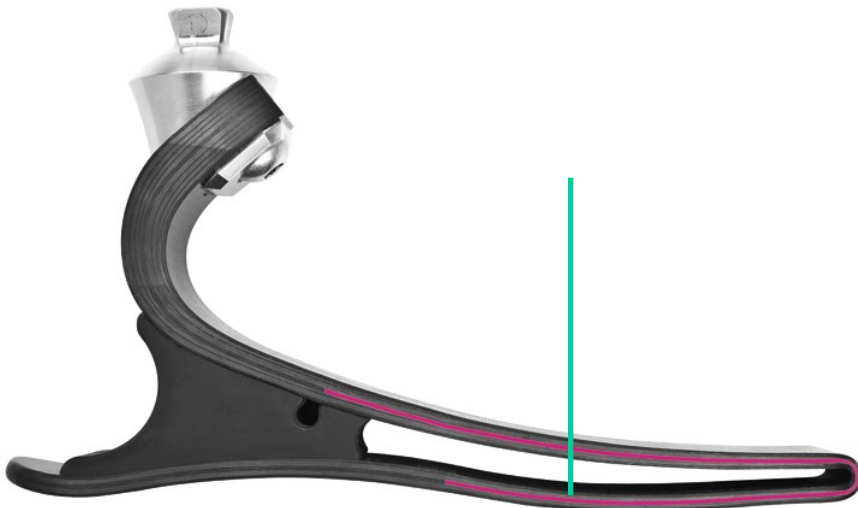
Karbonová protéza nohy

Karbonové vlákno
Dynamické přednoží
Měkká pata
Multiaxiální pohyb

Protéza nohy pro rychlý pohyb

Rehabilitace

Nácvik stoje

Propriocepce

Výdrž

Koordinace pohybu

Chůze

Pobyt na lůžkovém oddělení

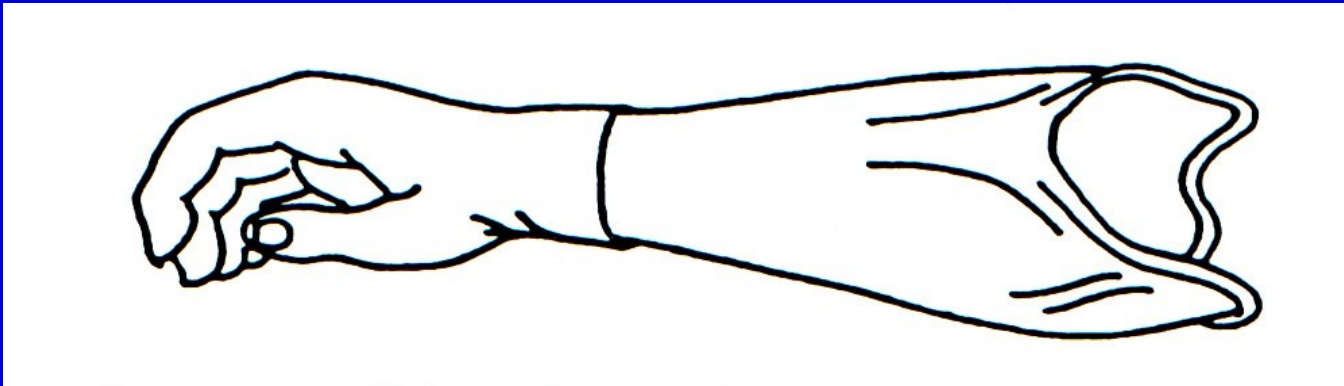
Nácvik chůze s protézou

Protézy horní končetiny

Kosmetické

Kosmetické s mechanickou rukou

Bioelektrické protézy

Předloketní kosmetická protéza

Kosmetická protéza předloketní ulpívací
z akrylátové pryskyřice.
Kontaktní pahýlové lůžko.
Kosmetická rukavice.

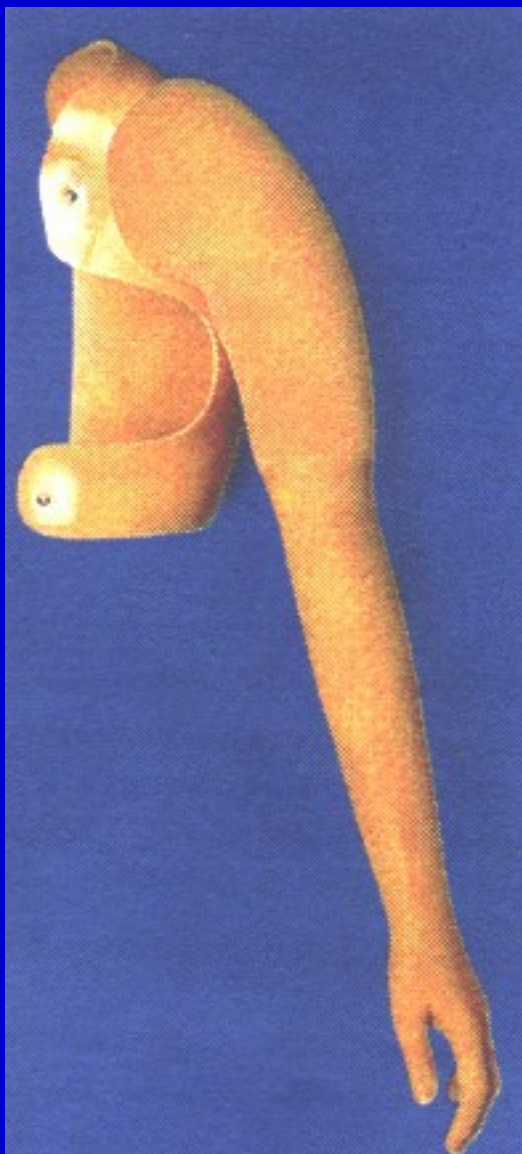
Protéza předloketní

Protézy ruky bez palce

Protéza ruky

Kosmetická pažní protéza

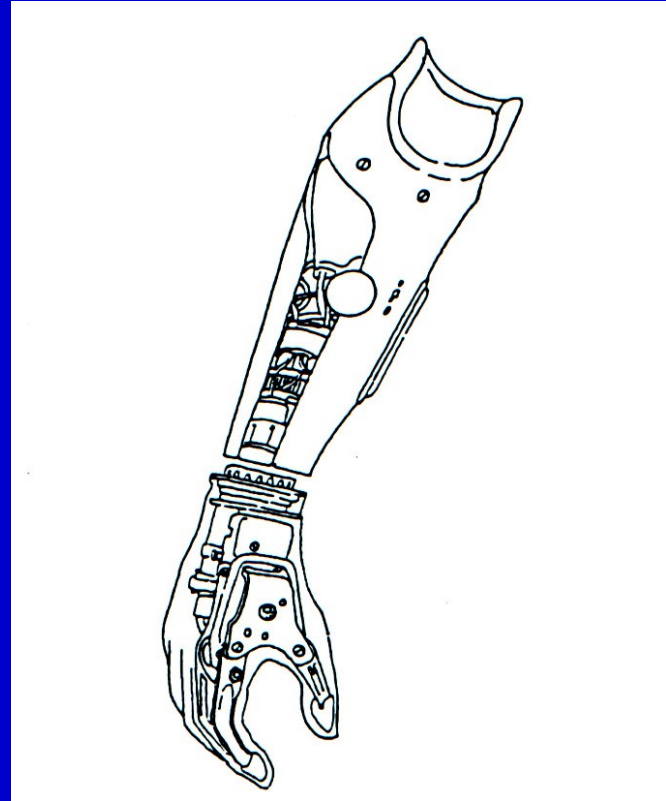

Protéza- dynamická paže

Bioelektrické protézy

Zdroj síly:

- pohyb těla
- kontrakce svalů paží

Předloketní myoelektrická protéza

Funkce ortéz

Stabilizovat

Odlehčovat

Vyrovnávat asymetrie

Korigovat osové odchyšky

Ortéza kolena

Ortézy

Pasivní

Bederní pás

Aktivní

Ortéza kolena

Části ortézy

Dlahy
Klouby
Třmeny
Tahy
Peloty
Pomocné díly (návleky)

Kyčelní ortéza s kloubem

Ortézy trupu

Jewettova ortéza

Cheneau ortéza

Límce

Molitanový límec

Philadelphia límec

Ortézy dolní končetiny

Rigidní ortézy kolena

Aktivní ortézy kolena

Ortély horní končetiny

Loketní ortéza

Ortély zápěstí

Nauka o ortopedické obuvi - kalceotika

Funkce ortopedické obuvi:

1. Odlehčení
2. Korekce vadného postavení
3. Imobilizace

Ortopedická obuv

Druhy ortopedické obuvi

Zdravotní obuv

Upravená konfekční obuv

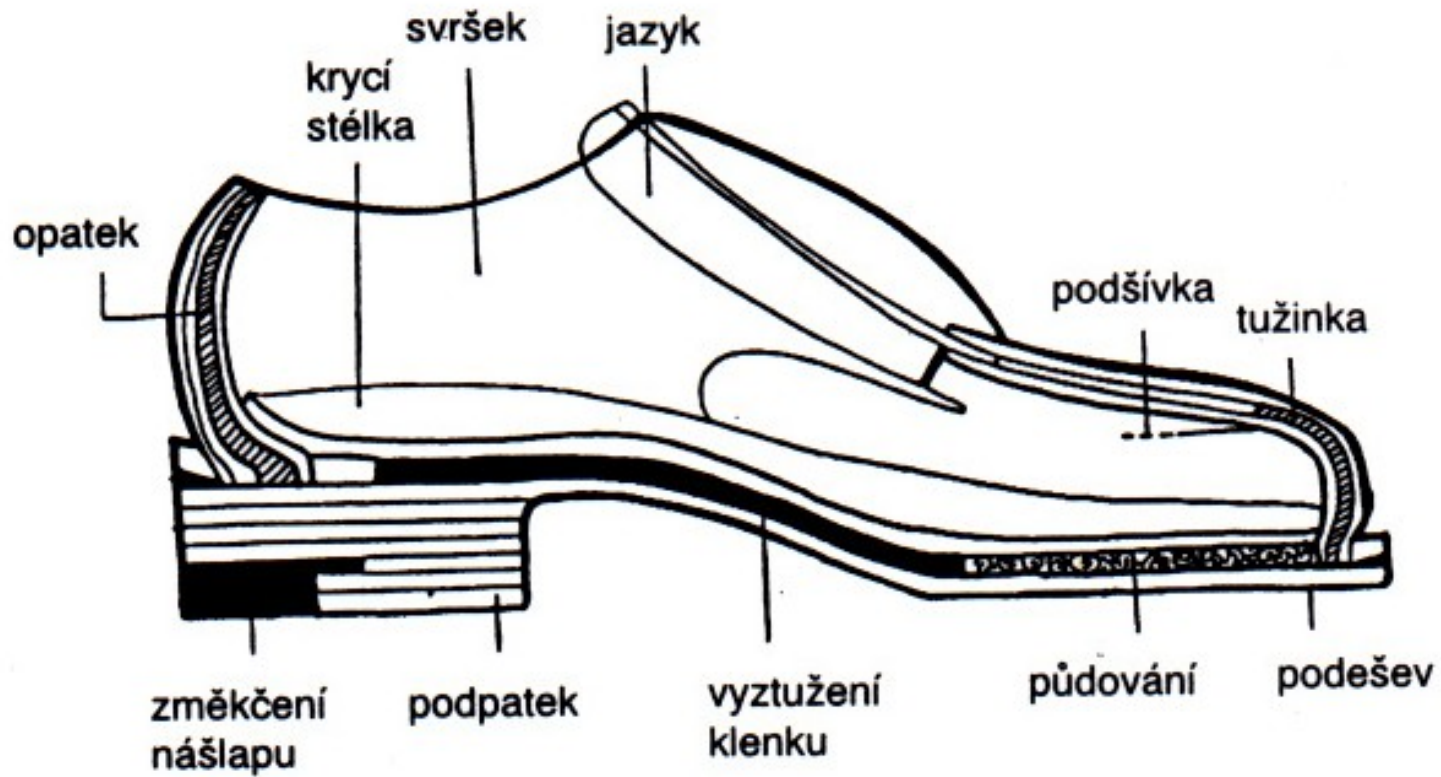
Ortopedická obuv

Obuv diabetická

Diabetická obuv

Části obuvi

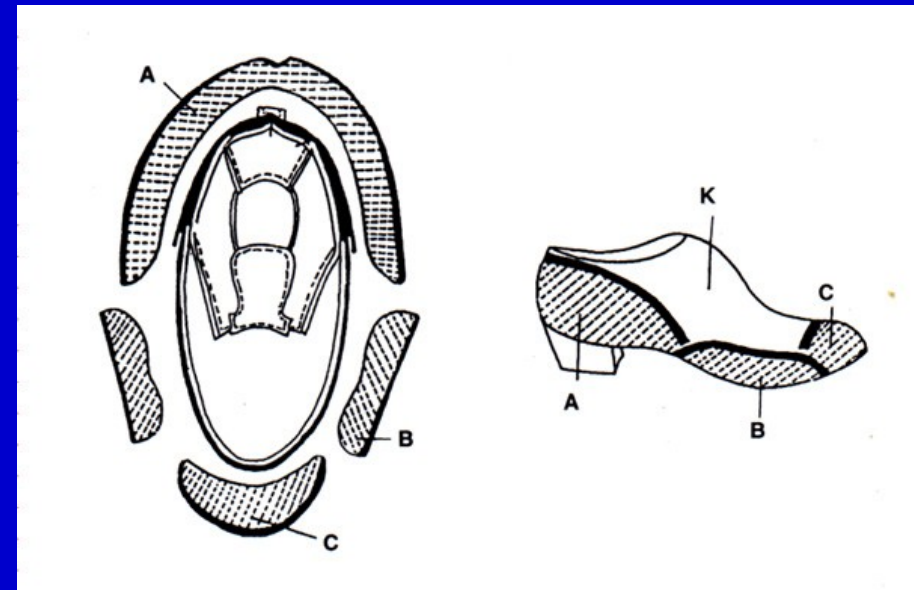

Průřez obuví

Ortopedická obuv

Postup zhotovení:

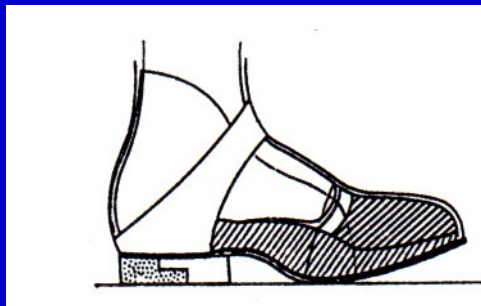
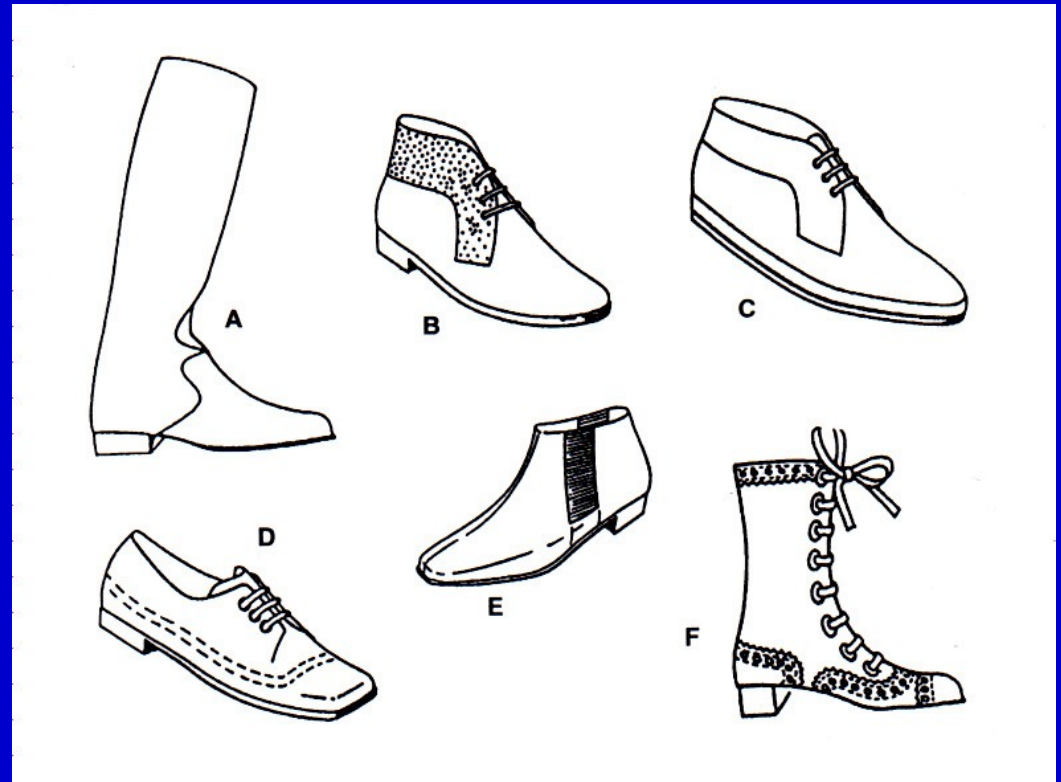
1. Ušití svršku podle kopyta
2. Vyhotovení napínací stélky
3. Napínání svršku přes stélku
4. Přilepení svršku ke stélce
5. Zhotovení rámu obkružující celou stélku
6. Zapracování klenku – vyztužení
7. Půdování
8. Přilepení podešve a podpatku

A-opatek, B-bočky, C-tužinka, K-kopyto

Tvary obuvi

- A- vysoké boty
- B- botka
- C- kotníčková botka
- D- polobotka
- E- perka
- F- kozačky

Tvary obuvi

Obuv po amputaci přednoží

Zásady dětské obuvi

1. Správná velikost. Před špičkou minimálně 1 cm volný prostor
2. Boty s širším přednožím
3. Flexibilní v místě středu nožičky
4. Pevný opatek, který dobře drží patu

Dětská obuv

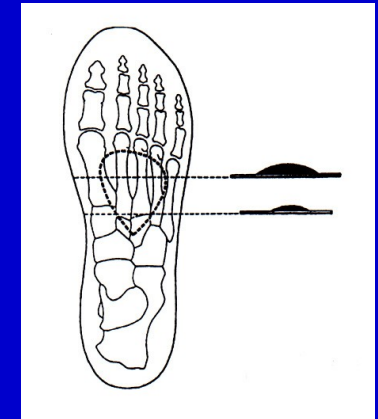
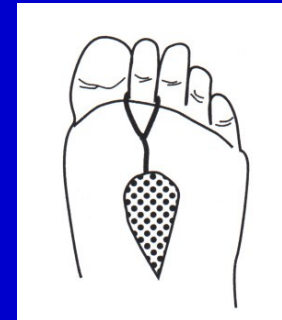
Vložky

1. Stélkové
2. Tříčtvrteční
3. Podpatěnky
4. Srdíčkové

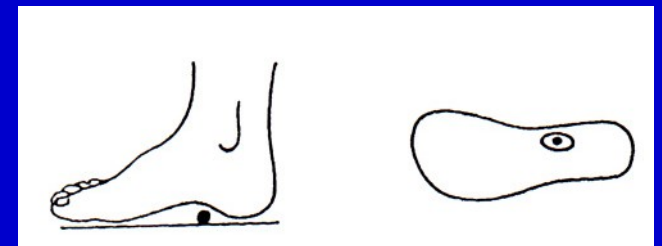
Vložky stélkové

1. Tuhé
2. Měkké

Srdíčkové vložky

1. Aktivní
2. Pasivní

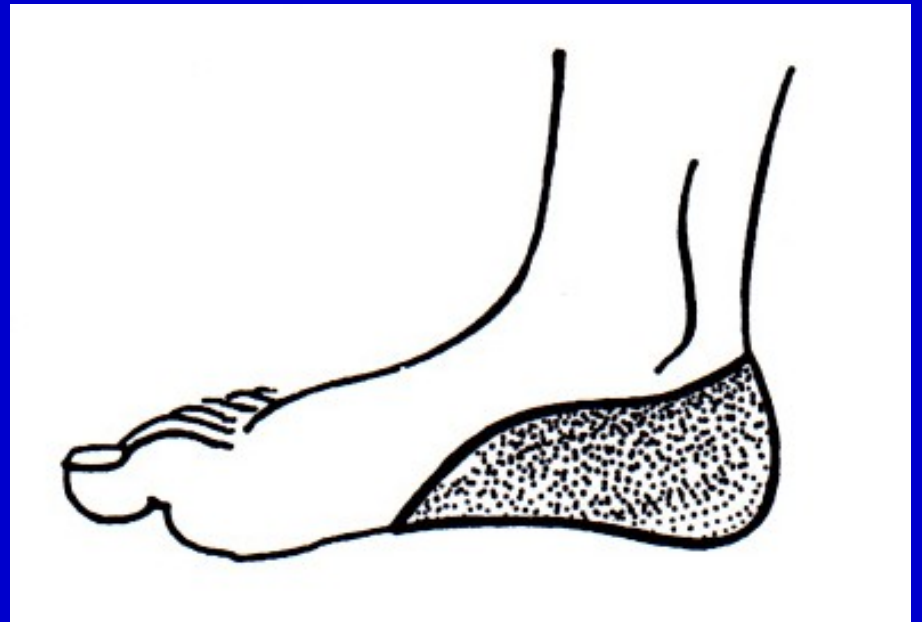
Spitzzyho aktivní vložky

Vložky

Skořepinové vložky

Helfetova patní vložka

Korektory

Korektory

Podpatěnky

Korektory pro hallux valgus

Podpatěnky

Adjuvatika

Berle
Sedačky
WC křesla
Chodítka
Vozíky
Pomůcky

Mechanický vozík

WC křeslo

Chodítko

Sedačka do vany